

EU CARDS 2004 projekt: Promocija zaštite pograničnih rijeka i održiva uporaba resursa u
graničnom području Hrvatske i Bosne i Hercegovine

Zapisnik i zaključci sa višedioničke radionice:

Rijeka Glina – riječni biser naše kontinentalne regije

održane 27.02.2009. u Glini, Hrvatski dom, Stjepana i Antuna Radića 10

U jutarnjem dijelu radionice održane su prezentacije:

- Prezentacija projekta i predstavljanje plana rada – *Irma Popović, Zelena akcija i moderatorica*
- Pozdrav skupu – *Marko Sremić, gradonačelnik, Grad Glina*
- Život uz rijeku - *Ivo Žinić, MRRŠVG, Zavičajni klub Marinbrod*
- Rijeka Kupa rijeka života – *Marko Sremić, gradonačelnik, Grad Glina, Udruga „Rijeka Kupa rijeka života”*
- Predstavljanje rada JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Sisačko-moslavačke županije – *Marija Vizner, JUUZPVSMŽ*
- Rijeka Glina – *Kata Benac, JUUZPVSMŽ*
- Fizikalno-kemijske karakteristike rijeke Gline i sastav životnih zajednica u Glini – *Muhamed Miljković, Udruženje sportskih ribolovaca „Štuka” Velika Kladuša*
- Problematika na vodotocima Općine Velika Kladuša (na rijekama koje pripadaju slivu rijeke Gline) – *Saćime Omeragić, Udruženje za zaštitu okoliša i unaprjeđenje kulture življenja “Horizonti” Velika Kladuša*
- Istraživački radovi vodenih staništa rijeke Gline – *Željko Jambrešić, Srednja škola Glina*
- Rijeka Glina – *Zdravko Rapić, Osnovna škola Glina*

Nakon prezentacija radionica je nastavljena kroz rad u grupama, diskusiju i konačne zaključke.

Videnje, potrebe, prioriteti i očekivanja u vezi buduće zaštite i upravljanja vodnim područjem rijeke Gline

VIZIJA BUDUĆNOSTI – OČEKIVANJA I ŽELJE U VEZI ODRŽIVOG UPRAVLJANJA GLINOM (GRUPA 1)

1. Podizanje kvalitete vode na svim razinama (monitoring)
 - a. fizikalno-kemijske karakteristike
 - b. biološka raznolikost (naročito vrste indikatori čistih voda)
 - c. mikrobiološka ispravnostRiješavanje zakonodavnih pitanja između RH i BiH u cilju zaštite ili prevencije zagađenja.
2. Izgradnja uređaja za pročišćavanje, hlađenje i deklorifikaciju otpadnih voda Lječilišta Topusko, kao i voda nastalih kod ispiranja kamenoloma
3. Osmišljavanje novih projekata za korištenje rijeke
 - a. razminiranje minski sumnjivih područja uz rijeku
 - b. obnavljanje brane na rijeci Glini u smislu očuvanja mrijestilišta autohtonih vrsta riba
 - c. uspostavljanje odgovarajuće/prateće infrastrukture kako bi se omogućilo građanima da izraze svoju kreativnost u etno i eko poduzetništvu (restorani sa tradicionalno pripremljenom zdravom hranom, organski uzgoj (s postojećom pratećom logistikom), vodenice, solarni kolektori, etno kolibe)
 - d. Rijeka Glina – poveznica za sportsko rekreacijske, edukacijske (senzibilizacija – ljubav prema rijeci) i zabavne sadržaje na lijevoj i desnoj obali rijeke
 - e. obnavljanje kupališta, šetnica, biciklističkih staza i ostalih rekreacijskih sadržaja

VIĐENJE, OČEKIVANJA I PRIORITETI U VEZI BUDUĆEG UPRAVLJANJA GLINOM (GRUPA 2)

1. Sustavno prikupljanje i pročišćavanja otpadnih voda na Glini i važnijim/većim pritokama
2. Educiranje i ekološko prosvjeđivanje građana, javnosti, lokalnih uprava
3. Zonacija rijeke Gline (potencijalni sadržaji, zaštićena zona na temelju prirodnih vrijednosti, turistički sadržaji, lov/ribolov) – uključivanje institucija (Državni zavod za zaštitu prirode, Hrvatske vode)
4. Izrada programa (plana) upravljanja Glinom (iz čega može proizaći niz podprojekata)
 - a. monitoring prirodnih vrijednosti (usklađivanje podataka i praćenje istih parametara)
 - b. projekt suradnje škola/ustanova/udruga dviju država
 - c. provođenje zaštite ekosustava rijeke Gline (mogući rezervat, značajni krajobraz...)
5. Potpisivanje sporazuma o rijeci Glini (BiH i RH)
6. Urediti kupalište, klupe i trim stazu
7. Poribljavanje i očuvanje životinjskih i biljnih vrsta
8. Popravci (adaptacija) vodenica i mlinova
9. Osnivanje TZ Glina
10. Urediti (ne zatrpati) staro korito rijeke Gline (meandar)
11. Izgradnja pročišćivača na gornjem toku rijeke Gline (najviše zagađenja dolazi iz BiH)

Analiza problema vezanih uz zaštitu i održivo upravljanje vodnim područjem rijeke Gline

ANALIZA PROBLEMA VEZANIH UZ ODRŽIVO UPRAVLJANJE GLINOM (GRUPA 1)

1. Zagađenost – kanalizacije, nema pročišćivača
2. Otvaranje rudnika mangana (Bužim), barita (Topusko), ispiranje kamena (rijeka Bojna – pritoka Gline)
3. Povišenje temperature vode – promijena biljnog i životinjskog svijeta
4. Regulirati problem granica (ne političkih već korištenja rijeke, zemljišta, mostova)
5. Nedostatak prekogranične suradnje
6. Uređivanje obala i pritoka – poplave, korito (rijeka Maja)
7. Neinformiranost građana o stanju i potrebi očuvanja kvalitete vode (Zavod za javno zdravstvo, informiranje o prikladnosti vode za kupanje)
8. Potreba osnivanja udruge za očuvanje rijeke Gline (BiH i RH)
9. Potreba zaštite rijeke Gline (uvrštavanje u zaštićena područja Sisačko-moslavačke županije)
10. Niska razina svijesti o vrijednosti rijeke Gline i nužnosti njenog očuvanja (svi sektori privrednog i društvenog života, djeca)
11. Neprovođenje zakonodavnih akata o zaštiti okoliša i prirode

ANALIZA PROBLEMA VEZANIH UZ BUDUĆE UPRAVLJANJE GLINOM (GRUPA 2)

1. Prostorni plan – grad, županija, općina, kanton. Upravljanje prostorom treba polaziti od planskog dokumanta – rijeka Glina kao područje različitog korištenja.
2. Nepostojanje kanalizacijske mreže i sustava pročišćavanja otpadnih voda
3. Nizak vodostaj i potkapanje korita zbog srušenih brana – ugroženi mostovi, interes za izgradnju malih hidroelektrana i navodnjavanje
4. Glomazni otpad, smeće
5. Nema vodozaštitnih zona, potreba održavanja barem kvalitete vode II klase
6. Potreba edukacije građana
7. Minirano zemljište uz rijeku (obale)
8. Neažuriranost registra zagađivača (aktivnih i potencijalnih)
9. Neredovita i neučinkovita inspekcijska kontrola
10. Nedostatak komunalnih redara, inspekcije zaštite prirode i ostalih inspekcija (treba ojačati kapacitete)
11. Neusklađena zakonska regulativa između RH i BiH

Identifikacija rješenja problema

(GRUPA 1)

1. Osnivanje koordinacijskog tijela sa predstavnicima zajednica, gdje je naglasak na nevladinom sektoru u slivu rijeke Gline
2. Napisati i aplicirati s projektima izgradnje kolektora u gornjem dijelu rijeke Gline (predpristupni fondovi Europske unije)
3. Osmišljavanje novih projekata za korištenje rijeke
 - a. za razminiranje uz fondova, tražiti i druge donatore
 - b. identifikacija lokaliteta gdje su donedavno postojale brane
 - c. senzibilizacija (podizanje ekološke svijesti javnosti)

(GRUPA 2)

1. Sustavno prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda na Glini i većim pritokama (izgradnja taložnice i kanalizacije Glina)
2. Zajednički projekti
 - a. škole suradnja na zajedničkim istraživanjima – na osnovi postojećih projekata (stvaranje baza podataka)
 - b. javne prezentacije zaključaka istraživačkih radova – primjeri dobre prakse
3. Javnost
 - a. edukacija
 - b. radio emisije (mediji)
 - c. male brošure
 - d. tribine
4. Pomoć stručnih službi u prikupljanju podataka (inventarizaciji) prirodnih vrijednosti (Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima SMŽ, Državni zavod za zaštitu prirode, fakultet, Ministarstvo kulture)

Glavni zaključci s radionice

VIZIJA BUDUĆNOSTI – očekivanja i želje u vezi održivog upravljanja rijekom Glinom

Slivom rijeke Gline se upravlja održivo na temelju prekograničnog programa (plana) upravljanja sa napravljenom zonacijom, a koji je osnova za sve aktivnosti i projekte. Između općina i gradova na rijeci Glini u RH i BiH postoji koordinacija i sporazum o suradnji, te je prekogranična suradnja općenito na visokoj razini. Rijeka Glina ima dobru kvalitetu vode te očuvanu bioraznolikost i staništa, a vrijedna prirodna područja su i primjereno zaštićena u nekoj od kategorija zaštite prirode. Postoji baza podataka i redovito se provode usklađeni programi praćenja na području sliva. Rijeka Glina čini poveznicu za sportsko rekreacijske, edukacijske i kulturne sadržaje, a javnost i lokalna uprava su senzibilizirani i educirani o prirodnim ljepotama i vrijednostima rijeke Gline.

POTREBE I PRIORITETI

1. Osnivanje koordinacijskog tijela za sliv rijeke Gline te potpisivanje Sporazuma o suradnji (BiH i RH).
2. Izrada programa (plana) upravljanja rijekom Glinom sa uspostavljanjem usklađenog programa praćenja (monitoringa) za cijeli sliv rijeke Gline uz suradnju škola, ustanova, stručnih službi i udruga.
3. Riješavanje zakonodavnih pitanja te usklađivanje zakonske regulative između RH i BiH.
4. Zonacija rijeke Gline uz pomoć nadležnih institucija (potencijalni sadržaji, zaštićene zone na temelju prirodnih vrijednosti, turistički sadržaji, lov/ribolov).
5. Povodnja zaštite ekosustava rijeke Gline, također i kroz prikladne kategorije zaštite prirode (mogući rezervat, značajni krajobraz...).
6. Podizanje kvalitete vode (fizikalno-kemijske karakteristike, biološka raznolikost, mikrobiološka ispravnost) te bolje informiranje javnosti o trenutnom stanju i potrebi očuvanja kvalitete vode.
7. Uspostavljanje i provedba vodozaštitnih zona.
8. Riješavanje problema otpadnih voda te nepostojanja kanalizacije i pročišćivača (Lječilište Topusko, otpadne vode od ispiranja kamenoloma, rudnika).
9. Pokretanje projekata za:
 - a. razminiranje minski sumnjivih područja uz rijeku;
 - b. izgradnju pročišćivača i kanalizacijskog sustava;
 - c. obnavljanje brana na rijeci Glini u smislu očuvanja mrijestilišta autohtonih vrsta riba;
 - d. popravci (adaptacija) vodenica i mlinova, te malih brana (interes za izgradnju malih hidroelektrana i navodnjavanje);
 - e. poribljavanje i očuvanje životinjskih i biljnih vrsta;
 - f. uspostavljanje odgovarajuće/prateće infrastrukture za pokretanje etno i eko poduzetništva;
 - g. oživljavanje sportsko rekreacijskih, edukacijskih i zabavnih sadržaja na obalama rijeke;
 - h. uređivanje i očuvanje starog korita rijeke Gline (meandara);

- i. uređivanje obala i pritoka (rijeka Maja).
10. Educiranje i ekološko osvješćivanje građana, javnosti te lokalnih uprava.
11. Bolje provođenje zakonodavnih akata o zaštiti okoliša i prirode uz ojačavanje kapaciteta inspeksijskih službi te češće i redovitije kontrole.
12. Osnivanja udruge za očuvanje rijeke Gline (BiH i RH).
13. Ažuriranje registra zagađivača (aktivnih i potencijalnih).
14. Osnivanje Turističke zajednice Gline.

Zaključci – slijedeći koraci

1. Osnivanje koordinacijskog tijela sa predstavnicima zajednica koje će osmišljati aktivnosti i prijedloge za provođenje, kao i konkretne prijedloge projekata za predpristupne i druge fondove, donatore i natječaje (s naglaskom na prekograničnoj suradnji).
 - a. Iniciranje prvog sastanka te osnivanje radne grupe (lokalna zajednica i NVO-i) u Bužimu 20.03.2009. Odgovorne osobe: Alija Alešević (Općina Bužim), Damir Fabijanac (Grad Gline).
 - b. Upoznavanje članova radne skupine sa zaključcima ove radionice na inicijalnom sastanku
 - c. Potpisati Sporazum o suradnji između gradova i općina u RH i BiH na području sliva rijeke Gline.
 - d. Koordinacijsko tijelo će napraviti prvi dokument kao osnovu za izradu strategije, odn. programa budućeg upravljanja rijekom Glinom
2. Organiziranje susreta škola sa područja sliva rijeke Gline.